

עין משפט נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"ד מהל' אסורי ביאה הל' טו וע' בהשגות ובנתי' נוספיה מהל' אישות הל"ן סגל לאוין קול ועשין רמז טו"ע י"ד סימן קפו סעיף ז: ק"ב ג ג ע"י נתי' פ"ד מהל' אסורי ביאה הלכה טו ובהשגות ובפ"ד מהל' מטמאין משכב ומושג הלכה ז ובהשגות ובנתי' ובנ"מ וכו"מ טו"ע י"ד קפו סעיף ז:
תוס' הרא"ש

מִיגְנִיא באפיה שיוכור דם נדוהת שהוא דבר מגונה לאשה כדאמרין היא מלחיה דם והכל רצין אחיהו: **וְלֹא** פירות. פרש"י: פירות שאכל לא ישלם לה ומדאמר בתי הכי ולא פירות משום דתנאי כתובה ככתובה דמי משמע דפירות היינו פרקניה שהוא תחת פירות שהוא תנאי כתובה אם אישכחא אפרוקנין: **וְלֹא** בלאות פרש"י: בלאותיה שהן קיימין. וקשה דהוה ליה למימר ולא בלאות קיימין כדאמרין בסוף אלמנה נידונה ועוד תנן ההם הסמאנת והשניה כי ולא בלאות ודייק במג' א דאיתנהו איירי ואירי שקלא אילמא בלאות סתם אינן קיימין: **וְלֹא** מוזנות תנאי כתובה ככתובה דמי. פרש"י: את יחבת כבית ומיחות מנכסי ולא הוה ליה לפרושי הכי דהרי במונות אלמנה קאי. אלא ואנא אפלה ואוקיר ואיוון ואפרנס כו': **ונמצא** גט בטל. לאו דרוקא גט בטל דהא לא אתני על מנת אני מגרשין שכן לך וסת ואם תשכיח (לא) יהא בטל הגט. אלא חיישינן שמא יוציא לעז על הגט דאי הוה מצי לאתרווחה הוה יוציא לעז על הגט שלא גרשה אלא בכשילא שלא היה לה וסת ויהיה סבור שמוחר להתווייה אפי"פ שנסאת דלא הוי אלא כנות בעלמא לפי שהגט אינו גט הלכך אומר לו שהמנצא את אשתו משום שאין לה וסת אינו יכול להתווייה וכיון שאינו יכול להתווייה לא יוציא לעז על הגט: **ונמצא** גט בטל. תימה היאך יוכל להוציא לעז בימא השתא הוא דברית דמיסדיק בסוף הבא על יבמתו גבי נשאת לרביעי והוי לה בנים. י"ל דהתם באילונית אינו מצוי שתתרפא ולא היה מכניס עצמו לאותו ספק מלהניח מלגרש שמא תתרפא א) לפי שאינו יכול להוציא לעז על הגט ולומר אילו הייתי יודע שעתידי להתרפאות לא הייתי מגרשה. אבל הכא רגילות הוא שתתרפא ולהזוור ולקבוע לה וסת הלכך היה יכול להוציא לעז ולומר אילו הייתי יודע שתתרפי כל כך במהרה לא הייתי מגרשיך: **דבעי** לגבויי כתובה כיון דחזיא לביאה מדאורייתא. א"כ משום דחזיא בימי זיבה דאיכא מאן דסבירא ליה הכי בסוף בנות כותים אפילו לרבי מאיר: הדרן **עלך שבאי אומר**

^[א] נראה דצ"ל ולפיק חזי יסול וכו'.

יב:

אמר י"ה מגניא באפיה. פירוש אס נריך להקינה עד שתיששז דעתה להשיב אס טהורה היא אס לאו: **כִּי** מצריכי דבו

בדיקה. פירוש להקץ אחכם עד שתיישז דעתם להשיב אס טהורה היא וכגון שהיו באין מדי שבת או מדי חדש אבל לא לזמן מרובה

כדאמר לקמן (דף טו.) והוא שזא

תוך ימי עונתה אבל יותר יש לחוש שמא ראתה צינתיים: **לֹא** פירות.

נכסי מלוג שאכל ולא דין פירות דהיינו פרקונה ואיירי צין הכיר זה וצין לא הכיר זה דכלא הכיר זה הוי מקח טעות וממלה ליה דניחא לה דינפוק עלה שמא דאישות כדאמרין גבי אילונית בפרק אחיהו נשך (ב"מ דף סו.) ובהכיר זה נמי אין לה כלום כדאמר **גיש** מותרות (יבמ' פה:) בשניו' לעריות שהיא **י'** מרגילתו משום דזרעה כשר: **כִּיּוֹן** דלא חזיא לביאה דית לא בתובה. אע"ג דאיכא מאן

דאמר בפ' צנות כותים (לקמן דף נט.) אפילו לר"מ אשה שאין לה וסת מותרת לשמש צ"ח שצין נדה לנדה לפי שהיא מסוקת מדמים מ"מ נריך לגרשה דילמא מקלקלת ליה בשאר יומי וכיון דאסור לקיימה אין לה כתובה וכל זמן שלא גרשה מותר לשמש באותו י"א יום ולאצא חנן דאית לה כתובה היינו משום דמוותרת לשמש צ"ח יוס כיון דחזיא לציאה אע"פ שגורו חכמים עליו לגרשה לא תפסיד בך כתובתה: **אִי"ל**ן הייתי יודע שבך הוא. וא"ת והא כיון דאיינה תוצעת כתובתה לא מצי להוציא לעז כדאמר בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סה.) גבי נשאת לשלישי ולה היו לה בנים ונשאת לרביעי והיו לה בנים כו' וקאמר אומרים לה שתיקומת יפה לך מדצורך שלא יוציא לעז ויאמר אילו הייתי יודע כו' ופריך אי אינה שמקה אגן מי שתיקין ומשני השתא הוא דצריאת וי"ל דהכא בקל ע"י סממנים תחזיר לוסתה ואיכא לעז טפי ולא דמי לעקרה דאין לה רפואה בקל לבא לידי בנים ומשמיא הוא דמסו לה והר"ר שלמה מדרייו"ש תיך דהכא איכא

למיחש דמתקנא וקבעה לה וסת כמו שהיה סמוך לגרושין דאיגלאי מילתא דבעוד שהיא תחתיו איצרית ולא השתא והכא לא שייך למפריך אגן מי שתיקין כיון דלא שייך כאן לומר השתא הוא דאיצרית דכיון שאומרים לו הוי יודע כו' תו ליכא לעז וכן לר"י בהשולט (גיטין דף מו: ושם) גבי אילונית לא שייך למפריך אע"ג דאינו כ"ח חשש אילונית דודאי אילונית אין לה רפואה ולא שייך השתא הוא דאיצרית דכיון שאומרים לו הוי יודע מגרשה לגמרי א)אבל אס תוצעת כתובתה יכול לומר אדעתא דהכי לא גירשתיך וגבי נשאת לרביעי אין צ"ל הוי יודע דאינו יכול להוציא לעז דאיכא למימר השתא הוא דאיצרית ואי לאו טעמא דהשתא הוא דאיצרית אפילו לרבנן וי) לא חיישינן לקלקול גבי אילונית לא הוה שתיקין משום דכיון דכבר גרשה ראשון ושני ניכר שגם השלישי שגרשה משום בנים מגרשה ואיכא לעז אי לאו טעמא דהשתא הוא דאיצרית: **דְּמַרְתָּנִי** הא **לֹא** מתני הא. פירש רש"י רב יהודה דפסיק הלכה כר"ח דאירי בעסוקה בטהרות לא מתני ההיא דר' אבא בר' ירמיה והקשה רש"י הא רב יהודה גופיה אמר משמיה דשמואל לא שנו אלא לטהרות ותיך דהתם לא אשמועינן רב יהודה אלא לזבעלה לא בעיא דדיקה וא"ת והא מתני' גיש לה וסת אבל אין לה וסת איכא למימר דאסורה כר"מ א"כ שמואל דלוקמא אפילו באין לה וסת משמע דסבר כר"ח בן אנטוניגוס וי"ל דמתני' משמע שפיר גם באין לה וסת וה"ק אפילו אותה שדיה שעתה משמשת בעדים וכ"ש שאין לה וסת וא"ת ואמאי לא משני הכא דחדא מכלל בחרתה איתמר כדלעיל וי"ל דלעיל אינו בפירוש בדברי רבי אבא בר ירמיה לזבעלה לא בעיא דדיקה ואף רבי אבא לא חילק לר' זירא צין יש לה וסת לאין לה וסת צין טהרות לזבעלה משום דשמיע לה מכלל דרב יהודה לזבעלה לא בעיא דדיקה אבל הכא פירש בהדיא משמיה דשמואל

סודני. תלמיד חכם על שם (תהלים כה) סוד ה' ליראיו: **לֹא**. בעיא דדיקה דכי מנטרעא לה דדיקה מיגניא בלפיה. ד) ל"א מהו למעבד כי הא מתניתא דלא בעיא דדיקה דליהו ס"ל באין מן הדרך לאו דוקא וכ"ש יושז צביתו. אמר ליה סודני רב פפא מטיל שזר הוא כדאמר באחיהו נשך (ב"מ דף קה.) שיכראי לא פסיד ומטיל שזר נקרא סודני

כדאמרין בערבי פסחים (פסחים דף קיג.) תמרי א)בחלוך לצי סודנא רהוט: **לֹא** מיגניא בלפיה. בתמיה. אס אתה מצריכה דדיקה והלא תמאס ותתגנה בצניו: **דלמא אינסו מחמירי אנפשיהו**. ומצריכים דדיקה לנשותיהן ומורים לאחרים היתר כהילכתא דלוקימנא דלא בעיא דדיקה לפיכך שאל לנשותיהן דליהו נמי צעי לאחמורי כוותיהו. לישנא אחרינא איניהו מחמירי אנפשייהו ומורים דלריניה דדיקה להחמיר והס אין מצריכין נשותיהן לבדוק ושינוש הוא דלאו היינו מחמירי אנפשייהו אלא מקילי אנפשייהו ומחמירי לאחרים וחלילה לעשות כן: **וְלֹא** פירוש. שאוכל בעלה מנכסי מלוג שלה ולא אמרינן כיון דאין לה כתובה הימנו אישתכח דלאו אשתו היא וליהדר לה פיירי דאכל: **וְלֹא** מוונות. אס הלך למדינת הים קודם שגרשה אין צית דין פוסקים לה מוזנות מנכסיו: **וְלֹא** בלאות. כגון אס הכניסה לו בגדים בשומת כתובתה ואמרין בכתובות (דף עט:) עיילא ליה גלימא מנכסי זה ואזיל עד דצלי חו כשמגרשה אע"ג שקלת הבזלות קיימין

אין מחזירין לה: **בשני** עדים. צדינין: **עוטוס**. אי חוזי: **תקנוה**. אי לא חוזי: **אוי** נצעלה. כדמפרש לקמן: **מוונות**. תנאי כתובה הן את תהא יתבא צביתי ומיתונא מנכסי) ובלאות נמי משומת כתובה הן ששמו לה מה שהיא מכנסת והוא מקבלן עליו לשלם לכשימות או לכשיגרשהו כמו שאנו כותבין ודין נדויה דהנעלת ליה וכו': **וצניה** מורים. הילכך אומרים לו הוי יודע שהמגרש את אשתו משום וסת לא יחזיר ואפילו היא חוזרת וקובעת וסו לא מצי למימר אילו הייתי יודע

שכן כו' שהרי התרו צו וגמר בדעתו וגרשה והכי נמי אמרינן גבי מוציא את אשתו משום שם רע או משום דבר צמא' גיטין (דף מו.): **דבעי** לאגבויי כסופסה. והכי קאמר ליה את אמרת אין לה כתובה ואנא סבירא לי איז לו לזבעלה שנחקר ממנו דודאי יש לה כתובה: **דמקלקלס** ליה. את אמרת משמשת בעדים אוי לזבעלה דדילמא לא חזיא לפני תשמיש וחזיא בשעת תשמיש: **הא אמר שמואל חדא זימנא**. כדמוציב ואזיל מדר' אבא בר ירמיה ומינה שמעינן דס"ל לשמואל דעסוקה בטהרות צעיא דדיקה לזבעלה ושאינה עסוקה בטהרות לא צעיא דדיקה: **מאן דמסני הא לא מסני** הא. לעולם בעסוקה ודקשיא לך תרמי למה לי רב יהודה דמתני הא משמיה דשמואל לא מתני הא דר' אבא ורבי אבא לא מתני הא דרב יהודה. ואי קשיא הא רב יהודה נמי אמרה דאמר רב יהודה לעיל א)א) גבי מתני' דקתני לעיל וצשעה שהיא עוברת לשמש את ציתה א)א). ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בעסוקה כו' לאו פירכא היא דרב יהודה לא אשמועינן התם בעסוקה מידי דמתמני' הוה שמעינן צין עסוקה צין אינה עסוקה ואתא רב יהודה למימר ואשמועינן משמיה דשמואל דשאינה עסוקה לא צעיא דדיקה והכא אשמועינן דהלכה כר"ח וכאותה משנה דעסוקה בטהרות צעיא דדיקה והכא עיקר. ואית דמפרשי כי האי לישנא והאמר שמואל חדא זימנא לעיל א)א) דלוקימנא למתני' דקתני משמשת בעדים בעסוקה בטהרות מאן דמתני הא כו' לעולם בשאינה עסוקה ודקשיא לך דרבי אבא בר ירמיה אבא דרב יהודה לא תקשי אמוראי ינינה אליבא דשמואל וטועין בדבר דא"כ קשיא דרב יהודה אלדרי יהודה דהא איהו גופיה אמר דשאינה עסוקה לא צעיא דדיקה:

הדרן **עלך שבאי אומר**

וכי דאין לה וסת מותר לקיימה אס תצדוק וכן בפסקא דהלכה כר"ח אין להקשות דמה נריך לפסוק כר"ח כיון דבעסוקה בטהרות איירי וכי הילכתא למשיחא דהא צא"י לעולם היו עסוקים בטהרות כדאמר לעיל (דף ו:) חצריא מדכן בגליל:

הדרן **עלך שבאי אומר**

שבאי פרק ראשון נדה

מסורת הש"ם

א) גבירות מד: מנחות שא. פסחים קיג.) ב) נלקמן נט.). ג) לעיל א)א). ד) עין רש"ל שכתב דהאי ל"א אינו מלשון רש"י, ה) פירוש כלי שנתנין בו תמרים. רש"ל, ו) נש"כ ל"א). ז) נפחות נב.). ח) נפי' הסיתו לעצירה), ט) זיי כ"י,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מאן דמתני וכו' לעיל דאוקי למתני: ב) תוס' ד"ה אילו וכו' אפילו לרבנן דלא חיישי לקלקול גבי:

מוסף רש"י

סודני. ת"ח, ע"ש סוד ה' ליראיו ל"א רב פפא רמי שזכר הוי, כדאמרין בפסחים (קיג.) אי לא דמתא' שזכר לא אישכח, וסודני מיקרי כדאמרין התם תמרי באוכלין אזי סודנא רהוט, ואמאי קרו לה סודנא, סוד נאה שמעשרת וגמילתי מקדים (מנחות שא. ובעי' ברכות מז: ועי' פסחים שם), בעסוקה בטהרות. אבל לזעלה גרידא שאינה עסוקה בטהרות לא (רע"י אא'). הדרן **עלך שבאי אומר**